

DE LEERLING VAN NU VERDIENT EEN COACH

Herberd Prinsen

De samenleving verandert, leerlingen veranderen en de uitdagingen waarmee zij dagelijks te maken krijgen, zijn groter dan ooit. Toch zien we in veel klaslokalen nog steeds hetzelfde beeld als tientallen jaren geleden: een docent voor de klas die kennis overdraagt en leerlingen die luisteren.

Natuurlijk blijft kennis belangrijk. Een docent is en blijft de vakexpert. Maar kennis alleen is niet meer voldoende. De leerling van nu heeft behoefte aan een docent die niet alleen uitlegt, maar ook begeleidt. Niet alleen vertelt, maar vooral luistert en vragen stelt. Een docent die naast de leerling gaat staan en samen onderzoekt wat nodig is om te kunnen groeien.

De leerling van nu verdient een coach

Het onderwijs is de afgelopen jaren geconfronteerd met allerlei uitdagingen. We spreken over kansengelijkheid, inclusiever onderwijs, eigenaarschap, executieve functies, mentale gezondheid en gepersonaliseerd leren. Leerlingen groeien op in een wereld waarin informatie altijd binnen handbereik is. Kunstmatige intelligentie, sociale media en digitale middelen bieden ongekende mogelijkheden, maar zorgen tegelijkertijd voor meer prikkels, onzekerheid en prestatiedruk.

De rol van docent wordt inhoudelijk anders.

Niet als degene die alle antwoorden heeft, maar als professional die verbinding maakt, vertrouwen geeft en leerlingen helpt om richting te vinden.

Een coachende docent stelt niet alleen de vraag: *"Heb je je werk af?"*

Hij vraagt vooral: *"Wat heb jij nodig om vandaag een stap verder te komen?"*

Die vraag maakt het verschil.

Steeds vaker ontdekken scholen dat niet iedere leerling hetzelfde nodig heeft. De één begrijpt de stof na een korte uitleg, terwijl een ander behoefte heeft aan extra oefening, een ander werktempo of een gesprek over wat hem belemmert. Gelijke kansen betekenen immers niet dat iedereen hetzelfde krijgt, maar dat iedere leerling krijgt wat hij nodig heeft om zich te ontwikkelen.

Dat vraagt om een andere manier van kijken.

Niet de lesmethode staat centraal, maar de leerling. Niet controleren, maar begeleiden. Niet zenden, maar in gesprek gaan.

Dat betekent niet dat de docent minder kennis overdraagt. De docent blijft de expert die structuur biedt, doelen stelt en leerlingen inspireert. Alleen verandert zijn rol tijdens het leerproces. Hij beweegt zich door de klas, observeert, stelt vragen, geeft feedback, daagt uit en helpt leerlingen eigenaar te worden van hun eigen ontwikkeling.

Juist in die dialoog ontstaat leren

Een coachende docent ziet fouten niet als mislukkingen, maar als leermomenten. Hij helpt leerlingen reflecteren op hun keuzes en stimuleert hen om zelf oplossingen te bedenken. Daardoor groeit niet alleen de kennis, maar ook het zelfvertrouwen, de zelfstandigheid en het verantwoordelijkheidsgevoel.

Dat is misschien wel de belangrijkste opdracht van het onderwijs van nu.

Buiten de schoolmuren wordt van jongeren verwacht dat zij kunnen samenwerken, communiceren, omgaan met tegenslagen, keuzes maken en verantwoordelijkheid nemen. Die vaardigheden ontwikkel je niet door alles voor te doen, maar door leerlingen stap voor stap zelf te laten ontdekken wat werkt.

Soms zijn we in het onderwijs geneigd om veel over te nemen. We herinneren leerlingen aan deadlines, lossen problemen snel op en willen voorkomen dat zij fouten maken. Dat komt voort uit betrokkenheid, maar uiteindelijk leren jongeren vooral door zelf ervaringen op te doen. Niet door losgelaten te worden, maar door begeleid te worden.

Dat is het verschil tussen pampieren en coachen

Coachen betekent vertrouwen geven. Vertrouwen dat een leerling kan groeien. Vertrouwen dat fouten maken onderdeel is van leren.

Vertrouwen dat eigenaarschap ontstaat wanneer leerlingen ervaren dat zij zelf invloed hebben op hun ontwikkeling.

De mooiste gesprekken beginnen daarom vaak niet met een uitleg, maar met een oprechte vraag. Een vraag die nieuwsgierigheid uitstraalt en ruimte geeft aan de ander.

"Hoe gaat het met je?"

"Waar ben je trots op?"

"Waar loop je tegenaan?"

"Wat heb jij vandaag nodig?"

Misschien zijn dat wel de belangrijkste vragen die een docent kan stellen. Want uiteindelijk onthouden leerlingen niet alleen wat je hebt uitgelegd. Ze onthouden vooral hoe jij hen liet voelen.

Niet alleen de docent

Die coachende rol is overigens niet alleen weggelegd voor de docent of mentor. Ook onderwijsassistenten en andere professionals rondom de leerling kunnen hierin van grote betekenis zijn. Juist zij zien leerlingen vaak op andere momenten en in andere situaties. Een kort gesprek, een oprechte vraag of even naast een leerling gaan zitten kan soms precies het verschil maken.

Coachen is een attitude.

Het is een manier van kijken naar en omgaan met leerlingen.

Investeren kost niet altijd meer tijd

Misschien denk je ondertussen: Dat klinkt mooi, maar waar haal ik de tijd vandaan?

Een begrijpelijke gedachte. De werkdruk in het onderwijs is hoog en de oplossing kan niet zijn dat er steeds weer iets bij komt.

Maar investeren in de relatie met een leerling hoeft niet altijd extra tijd te kosten. Het zit vaak in kleine momenten. In hoe je een leerling begroet bij binnenkomst. In even vragen hoe die wedstrijd is gegaan waar hij vorige week zo zenuwachtig voor was. In zien dat iemand stiller is dan anders. In een oprechte vraag tijdens het rondlopen door de klas. Het hoeft geen apart coachgesprek van een half uur te zijn.

Sterker nog: wanneer belangstelling en nieuwsgierigheid onderdeel worden van je houding, gaat het steeds meer vanzelf. Dan is coachen niet iets wat je erbij doet, maar onderdeel van hoe je met leerlingen omgaat.

En die investering betaalt zich terug.

Een leerling die zich gezien en gekend voelt, zal eerder naar je luisteren, gemakkelijker om hulp vragen en eerder bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen. Je investeert misschien een paar minuten in de relatie, maar wint uiteindelijk tijd doordat er meer vertrouwen, betrokkenheid en rust ontstaat. En hierdoor niet vele coachgesprekken hoeft te hebben.

Daarom zou de eerste vraag misschien niet moeten zijn: *"Heb ik hier wel tijd voor?"*

Maar: *"Kan ik het mij permitteren om hier géén tijd voor te maken?"*

De leerling van nu heeft behoefte aan iemand die kennis verbindt met aandacht, structuur met vertrouwen en leren met persoonlijke groei.

De leerling van nu verdient een docent die durft te coachen.

Herberd Prinsen

Opleider, trainer en therapeut bij HPC

www.hpc.nu

